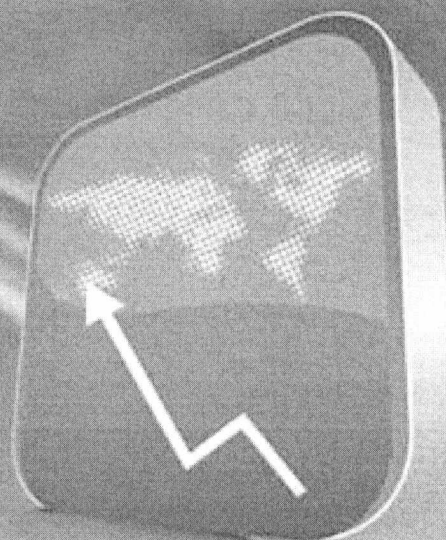

Proceedings

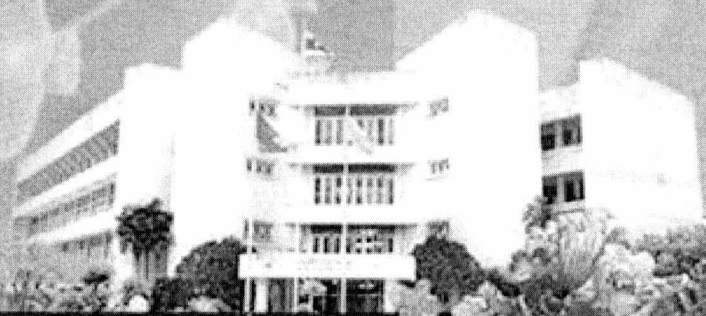
การประชุมวิชาการระดับชาติ

ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 1

• คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วันที่ 29-30 พฤษภาคม 2557
ณ โรงแรมทรรษา เจบี หาดใหญ่
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

<http://eduit.pn.psu.ac.th/er2014>

สนับสนุนโดย

ISBN 978-616-271-185-5

การประชุมวิชาการระดับชาติ “ศึกษาศาสตร์วิจัย” ครั้งที่ 1
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ISBN 978-616-271-185-5

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2557 จำนวน 500 เล่ม
ราคา 359 บาท
(สงวนลิขสิทธิ์)

พิมพ์ที่ บริษัท แม็กซ์มีเดีย วาย 2 เคเพรส จำกัด
18 ถนนตันรัตนากร(ตรงข้ามโรงแรมเอ็มเพอเรียร์) อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทร. 074-236850, 086-4907243
Fax 074-236850
อีเมล : maxmedia2007@hotmail.com

จัดทำโดย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จัดจำหน่ายโดย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เชียงแก้ว
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงศ์ แก่นอินทร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.คณิตา นิจรักกุล
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย นภาพงศ์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพัทธ์ ทองแท้
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สัปพันธ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรินทร์ อักษรนิตย์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติมดี อาพัฒน์นันท
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุใจ ส่วนไพโรจน์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และหิม
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ทองเผื่อ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ธรรมสังการ
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษมา ลำนุ้ย
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ดุลยรักษ์
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาฟีฟิ ลาเต๊ะ
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิฟาริต ระเด่นอามัด
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเพ็ญ ภัทรนุชาพร
21. อาจารย์ ดร.อุสมาน สารี
22. อาจารย์ ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ
23. อาจารย์ ดร.มัยดี แวดราแม
24. อาจารย์ ดร.ณัฐินี โมพันธ์
25. อาจารย์ ดร.ศักรินทร์ ชนประชา
26. อาจารย์ ดร.ธีระยุทธ รัชชะ
27. อาจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ กาจญญาญา
28. อาจารย์ ดร.โอภาส เกาไศยาภรณ์
29. อาจารย์ ดร.นที บัญจันทร์
30. อาจารย์ ดร.ฐปนวรรษ์ ประทีปเกาะ
31. อาจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ
32. อาจารย์ ดร.ฤทัยชนนี สิทธิชัย
33. อาจารย์ ดร.วันพิชิต ศรีสุข
34. อาจารย์ ดร.บุญญาสา แซ่หล่อ
35. อาจารย์ ดร.อนุวัติ สงสม
36. อาจารย์ ดร.ฮัมเดีย มุดอ
37. อาจารย์ ดร.วารุณี ณ นคร

38. อาจารย์ ดร.มอัสซัล บินแสละ
39. อาจารย์จุทา ธรรมชาติ
40. อาจารย์สนั่น เพ็งเหมือน
41. อาจารย์ยุพดี ยศวริศสกุล
42. อาจารย์ฮามีดี๊ะ มุสอ
43. อาจารย์วิมล ภคธีรเชียร
44. อาจารย์สุรรัตน์ รงเรือง
45. อาจารย์จารึก อรรถสงเคราะห์
46. อาจารย์วัฒน์ะ พรหมเพชร
47. อาจารย์ยุพาวัดน์ อัมชูวัฒนา
48. อาจารย์รอฮานา ซนีย์เย็ง
49. อาจารย์ลลิตา บุญธง
50. คุณรสเมื้อะ มะมิง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์
2. รองศาสตราจารย์น้อม สังข์ทอง
3. รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรา กล้านรงค์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนสุข อุดม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวรรณี ลิ้มอักษร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชาญ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข
3. รองศาสตราจารย์ ดร.มงคล ดอนขวา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ วิจักขณาลัญญ์
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
7. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวีรี ศิวะแพทย์
8. รองศาสตราจารย์ประภาพร ศรีตระกูล
9. รองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาน้อย
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุณี ชามาศย์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวี สระน้ำคำ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี จันทรเพ็ง
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เต็มเดชาติพงศ์
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรินทิพย์ รักษาสัตย์
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนนชาติ เจริญครบุรี
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี สิริสุขศิลป์

19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา ตุงคะสมิต
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรา ก้านจักร
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา ดาราศักดิ์
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมพร ทนินชัยบุตร
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิทธิ วนิชาชีวะ
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราวิรัช เผือกพันธ์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธชา รุญเจริญ
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพดล มีไชโย
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา ญวนกระโทก
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ สิมารักษ์
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลิขิต อมาตยคง
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภชัย แสงสุทธิ
31. อาจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส
32. อาจารย์ ดร.นฤมล อินทร์ประสิทธิ์
33. อาจารย์ ดร.ประกฤติยา ทักษิโณ
34. อาจารย์ ดร.ประยุทธ ชูสอน
35. อาจารย์ ดร.วายุ กาญจนสร
36. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์
37. อาจารย์ ดร.อนุชา โสมาบุตร
38. อาจารย์ปรีชา เครือวรรณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนานนท์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ สมพงษ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา นันทะไชย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมภรณ์ พิมพ์ทอง
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมภาภรณ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
2. รองศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงษ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกนถุน บางท่าไม้
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา อิงอาจ
6. อาจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ ยง่วน

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรนุช ศรีสะอาด

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

อาจารย์สรเพชร เทียงเกต

ข้าราชการบำนาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต คำชะอม
2. รองศาสตราจารย์ปราณี ทองคำ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ บุญช่วย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภา บุญช่วย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี นิลกรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน์ัย กิรดิรัตน์นะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

อาจารย์ ดร.สมประสงค์ เสนารัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อาจารย์พัทธา สุวรรณแสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

อาจารย์ ดร.สุมาลี พงศ์ติยะไพบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราตรี นันทสุนันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระยุทธ ชาตะกาญจน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยารัตน์ คงนาลี

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

อาจารย์นิมารูณี หะยีวาเงาะ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

อาจารย์สุดคณิง ณ ระนอง

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิน เดชพิชัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ ทิพย์รัตน์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

อาจารย์ ดร.นพมาศ อัครจันทโชติ

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวัจน์ สองเมือง

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

อาจารย์ ดร.สมชาย แซ่เตียว

นักวิจัยอิสระ

ดร.เดช เกตุฉ่ำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.ปานเทพ ลาภเกษตร
อาจารย์ภานุพงษ์ พนมวัน

สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 8

อาจารย์กมลวรรณ กลั่นเกลี้ยง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ดร.ชาร์ร็ฟท์ สื่อนิ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

อาจารย์มุขัมหมัดฮัสสัน อาสลัม อัลอิกลาส

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3

ดร.พิทยุทธ์ กงกุล
อาจารย์นียอ บาฮา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 15

ดร.อาอีดีะ ยีเจ๊ะนิ

ธนาคารออมสิน สาขาสาบบุรี

คุณกิพีร์ อูมาร์

บทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูและถ่ายทอดภูมิปัญญาชุมชน: กรณีศึกษาผ้าจกคูบัว
ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

The role of elderly community affect to the key of success in rehabilitate and transmit
folk wisdom: The case study of Ku Bua Jok weaves in Amphoe Meuang ,
Ratchaburi Province

ธีรภรณ์ วัฒนเดมิน¹ สายฝน วังมะนาว¹ และสิริชัย ตีเลิศ²

¹นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร

²อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในชุมชนที่มีต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูและถ่ายทอดภูมิปัญญาชุมชน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) แบบศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Approach) ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในชุมชนได้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาของตน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเงิน (Financial Perspective) ด้านลูกค้า (Customer Perspective) ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) ซึ่งชุมชนคูบัวมีกระบวนการในการฟื้นฟูและถ่ายทอด 4 ขั้นตอนคือ การฟื้นฟูการทอผ้าจก การอนุรักษ์ การเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก และการสร้างความยั่งยืน รวมถึงสามารถนำภูมิปัญญาไปสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

คำสำคัญ : ภูมิปัญญาชุมชน ผ้าจกคูบัว ฟื้นฟู ถ่ายทอด

Abstract

The aim of this research is to study about the role of the elderly community which affect to the key of success in rehabilitate and transmit folk wisdom. This research is a qualitative research applied in depth interview as a purposive sampling with the business owner to gain insightful information. The data collection used a recorder and observation notes to gather significant information from the field, and the interviewee. The result of the study found that the elders in the community point to their folk wisdom accordingly they unite and having Ph.D Udom Somporn as a leader of this group. He was successful to revive and transmit folk wisdom by the use of Balanced Scorecard or BSC by Robert Kaplan and David Norton. There are 4 dimension of instrument which was used to evaluate the key of success include Financial Perspective, Customer Perspective, Internal Process Perspective and Learning and Growth Perspective. Kubua community has 4 processes to revive and transmit which consist of the rehabilitate of Ku Bua Jok weaves, preserve, well known publicize, and sustainable development. Community has been successful by using these concepts to earn money.

บทนำ

ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มากด้วยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เปรียบประดุจคลังสมอง เป็นกำลังสำคัญที่สามารถทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมือง(กระแสพระราชดำริสในองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2543) ผู้สูงอายุ ผู้เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวุฒิวายา จึงต่างรับสนองพระราชดำริ ทำงานถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนสร้างกิจกรรมสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตามความรู้ความสามารถ อาทิ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย งานสืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะอาชีพให้อุชน การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (ชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร, 2555)

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทางเศรษฐกิจ กระแสโลกาภิวัตน์ รวมถึงภูมิปัญญาสากลได้เข้ามาครอบงำวิถีชีวิตของชุมชน จึงทำให้ภูมิปัญญาไทยหลายอย่างได้สูญหายไปและไม่ได้รับการสืบทอดจากคนรุ่นหลัง ซึ่งภูมิปัญญาเหล่านั้นเป็นสิ่งที่แสดงถึงรากเหง้า ความเป็นมา และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ผ้าจากเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของไทย-ยวนที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน เป็นผ้าที่ใช้แปรรูปเป็นเครื่องแต่งกายของชาวไท-ยวน เช่น ผ้าซิ่นตีนจก ผ้าขาวม้าจก ย่ามจก กระเป่าคาดเอวจก ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไท-ยวน ต่อมาชาวไท-ยวน ได้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานจากเมืองเชียงแสนในปี พ.ศ. 2347 มาตั้งหลักแหล่งที่ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เมื่อได้ปลูกบ้านเรือนอาศัยสมบูรณ์แล้วก็ได้ออกผ้าด้วยวิธีจักเพื่อนำไปแปรรูปเป็นเครื่องแต่งกายดังกล่าว แสดงเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์ให้เป็นที่ประจักษ์ ปัจจุบันผ้าจากเป็นผลผลิตทางภูมิปัญญาการทอของชาวไท-ยวน อย่างแพร่หลายในจังหวัดราชบุรี และเป็นที่ยอมรับของผู้รักผ้าไทยโดยทั่วไป (สหกรณ์การเกษตรไท-ยวน ราชบุรี จำกัด, 2547)

ผ้าจากมีจุดเด่นที่มีสีสันสลับสอดสีพื้นด้าจากด้วยสีแดง แดงด้วยสีเหลืองเขียวเส้นใยละเอียดเนื้อแน่น ลวดลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นคูบัว และแสดงถึงศิลปะของความเป็นไทยท้องถิ่นได้อย่างเด่นชัด เหมาะสมสำหรับนำไปแปรรูปเป็นผ้าซิ่น เสื้อทั้งชาย-หญิง ฯลฯ ช่างทอผ้าที่สืบสอดวิธีการทอผ้าจากจากบรรพบุรุษมีความสามารถเฉพาะตน ผู้อื่นทำเลียนแบบได้ยาก ผ้าจากเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคว่าเป็นสินค้าที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม และยังมีกำหนดมาตรฐานของผ้าจาก ราชบุรี ทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจทั้งด้านคุณภาพและราคา มีการพัฒนาลวดลายและสีสันทให้ตรงกับความต้องการของตลาด ยังมีการนำระบบ E-Commerce มาใช้สร้างช่องทางในการเข้าถึงสินค้าได้ง่ายขึ้น สุดท้ายยวิสาหกิจชุมชนผ้าจากไม่มีการปิดกั้นทางการค้า ทำให้ดึงดูดลูกค้าในต่างประเทศสนใจซื้อผ้าจาก (เสาวรีย์ ตะโพทอง, 2547)

จากปัญหาการทอผ้าจากที่ได้รับความนิยมลดน้อยลง ทำให้เมื่อปี พ.ศ. 2523 นายอุดม สมพร ได้เป็นผู้นำในการคิดที่จะฟื้นฟูศิลปะการทอผ้าจากเพื่อเป็นการเชิดชูรากเหง้าบรรพชนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป โดยฟื้นฟูศิลปะการทอผ้าจาก การสืบสอดวัฒนธรรม รวมถึงสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นอาชีพเสริมให้กับชุมชนได้จนถึงปัจจุบัน

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุและความสำเร็จในการฟื้นฟูรวมถึงสืบสอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภูมิปัญญาของการทอผ้าจากคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ให้กับท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการและบทบาทของผู้สูงอายุในการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการสร้างความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนของ ผ้าจากคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยบทบาทของผู้สูงอายุในการฟื้นฟูและสืบสอดภูมิปัญญาชุมชนพร้อมทั้งศึกษากระบวนการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จโดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล (Balanced Scorecard: BSC) ของ Robert Kaplan และ David Norton มาใช้วัดความสำเร็จของชุมชนได้ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเงิน (Financial Perspective) ด้านลูกค้า (Customer Perspective) ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) มาใช้เพื่อวิเคราะห์ความสำเร็จของชุมชน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยคือ ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

3. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ นายอุดม สมพร ประธานสหกรณ์การเกษตรไท-ยวน ราชบุรี (จำกัด) อายุ 72 ปี เป็นผู้นำในการร่วมจัดกิจกรรมฟื้นฟูศิลปะผ้าจากไท-ยวน ราชบุรี ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน คุณสุนันทา สุขเกษม เจ้าของกิจการร้านขายผ้าคุณหม่อม ซึ่งเปิดกิจการร้านขายผ้าจากคูบัวและผ้าพื้นเมืองมานานกว่า 10 ปี และคุณอรุณ แก้วพร้อมฤกษ์ คณะกรรมการบริหารจิตอาสาณัฐสถานรุ่นแรก เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูการทอผ้าจากตั้งแต่เริ่มโครงการ

4. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ระหว่างเดือนธันวาคม 2556 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2557

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบกรณีศึกษา (Case Study) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก การวิจัยในครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลคือ นายอุดม สมพร ผู้มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูการทอผ้าจากคูบัว คุณสุนันทา สุขเกษม เจ้าของกิจการร้านขายผ้าคุณหม่อม และ คุณอรุณ แก้วพร้อมฤกษ์ คณะกรรมการบริหารจิตอาสาณัฐสถาน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยตรงระหว่างผู้ทำวิจัยกับผู้ให้ข้อมูล โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ บันทึกผลการสนทนาเกี่ยวกับการมีบทบาทของผู้สูงอายุ การฟื้นฟูและถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่สำคัญคือ ตัวผู้วิจัย เครื่องบันทึกเสียง ขณะสัมภาษณ์ สมุดจดบันทึก กล้องถ่ายภาพ เพื่อเก็บรายละเอียดสถานที่ ผู้ให้ข้อมูล และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- Structured Interview) ในงานวิจัยเชิงคุณภาพการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านตรวจสอบข้อมูล (Methodological Triangulation) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน และได้ใช้วิธีการสังเกต ควบคู่กับการซักถาม พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่ง เอกสารประกอบด้วยซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลอย่างชัดเจน ในการเริ่มดำเนินการสนทนาผู้วิจัยได้มีคำถามสำหรับการสนทนา และผู้วิจัยได้ถอดเทปบทสนทนายกับผู้ให้ข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ เพื่อแบ่งหมวดหมู่ข้อมูล โดยนำเสนอข้อมูลการวิจัยด้วยวิธีการเขียนบรรยาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากที่ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- Structured Interview) การจดบันทึกข้อมูล การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สามารถนำข้อมูลที่นำมาทำการวิเคราะห์และแยกแยะประเด็นการศึกษา เพื่อสามารถเขียนบรรยายผลการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูและถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าจากคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุและกระบวนการฟื้นฟูภูมิปัญญา ของชุมชน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 2 ประเด็นคือ

ประเด็นที่ 1 บทบาทของผู้สูงอายุกับกระบวนการฟื้นฟูการทอผ้าจากคูบัว

ผลจากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันชุมชนตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟู สืบ
ทอภูมิปัญญาของชุมชนโดยมีกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน คือ นายอุดม สมพรเป็นผู้นำ เริ่มแรกได้มีการเชิญคณะกรรมการสมาคม
ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดแคทรายมาซึ่งเป็นกลุ่มข้าราชการเกษียณอายุมาประชุมกัน และได้ข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการในการ
ฟื้นฟู สืบทอ ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การฟื้นฟูการทอผ้าจาก

ก่อนการฟื้นฟูการทอผ้าจาก มีชาวบ้านในชุมชนที่ทอผ้าจากจำนวนน้อย จึงมีแนวคิดในการสร้างการมีส่วนร่วม โดยการ
จัดกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมแรกขึ้นมาก็คือการประกวดธิดาผ้าจาก ซึ่งมีแนวคิดเพื่อให้บุคคลทั่วไปรู้จักผ้าจากคูบัว โดยในแต่ละครอบครัวที่
มีผ้าจากทอเก็บเอาไว้ ให้นำผ้าจากที่มีอยู่ให้ลูกหลานนุ่งเข้าประกวด หลังจากนั้นผ้าจากก็เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น

กิจกรรมที่สองคือการจัดการประกวดผ้าจากโบราณโดยให้ชาวบ้านนำผ้าจากที่มีเก็บไว้ที่บ้านมาประกวด

กิจกรรมที่สามคือการจัดนิทรรศการและการแข่งขันทอผ้าจาก โดยมีรางวัลกระสวยทองคำจากสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทำให้ผ้าจากได้รับความสนใจมากขึ้น ทำให้ชาวบ้านมีความรู้สึกรักและหวงแหนผ้าจาก
เล็งเห็นถึงคุณค่าที่สวยงาม ซึ่งการจัดกิจกรรมต่างๆเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดทางการจัดการในเรื่องของ การสร้างค่านิยม
ร่วม (Creating Shared Value) เพื่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์เป็นวิธีการหนึ่งในการปลูกฝังแนวประพฤ
ติปฏิบัติที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในหมู่พนักงาน ค่านิยมร่วมนี้ยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ผูกพันกับองค์กร อีกทั้งทำให้พนักงานเกิด
ความชัดเจนว่าองค์กรคาดหวังพฤติกรรมแบบใดจากตน และประเมินตนเองได้อย่างมั่นใจว่า เมื่อปฏิบัติตามนั้นแล้วย่อม
ส่งผลดีต่อผลงานของตนและองค์กร (ไมเคิล ยูจีน พอร์เตอร์, 2549)

ขั้นที่ 2 การอนุรักษ์และสืบทอ

เมื่อคนในชุมชนเริ่มตระหนักถึงคุณค่าของการทอผ้าจากแล้วจึงมีแนวคิดที่จะเผยแพร่ รวมทั้งถ่ายทอดความรู้การทอ
ผ้าจากให้กับผู้ที่มีความสนใจ โดย นายอุดม สมพร ได้จัดทำหลักสูตรสอนทอผ้าจากซึ่งได้มีการขอความร่วมมือกับสถานศึกษา
และหน่วยงานราชการ อาทิ กรมอาชีวศึกษา กรมสามัญศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด
ราชบุรี กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคกลาง
ที่สนับสนุนให้จัดทำหลักสูตรสอนทอผ้าจากและเปิดสอนให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา กลุ่มแม่บ้านที่สนใจทอผ้าจากเป็นอาชีพเสริม
ให้กับครอบครัว

ขั้นที่ 3 การเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก

การเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักของคนภายนอกนั้น มีการดำเนินการไปพร้อมกับขั้นตอนการฟื้นฟูจากการทำกิจกรรมต่างๆ
ทั้งการประกวดธิดาผ้าจาก การประกวดผ้าจากโบราณ การจัดนิทรรศการและการแข่งขันทอผ้าจาก กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ผ้าจาก
เป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจจากคนภายนอก ชุมชนใกล้เคียง และนักท่องเที่ยว ส่งผลให้คนในชุมชน ช่างฝีมือ มีความตื่นตัว
มากขึ้นในการฟื้นฟูผ้าจาก และในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานบ้านคูบัว ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อเผยแพร่ความเป็นมา
ของชาวไทย-ยวน และประวัติการทอผ้าจาก

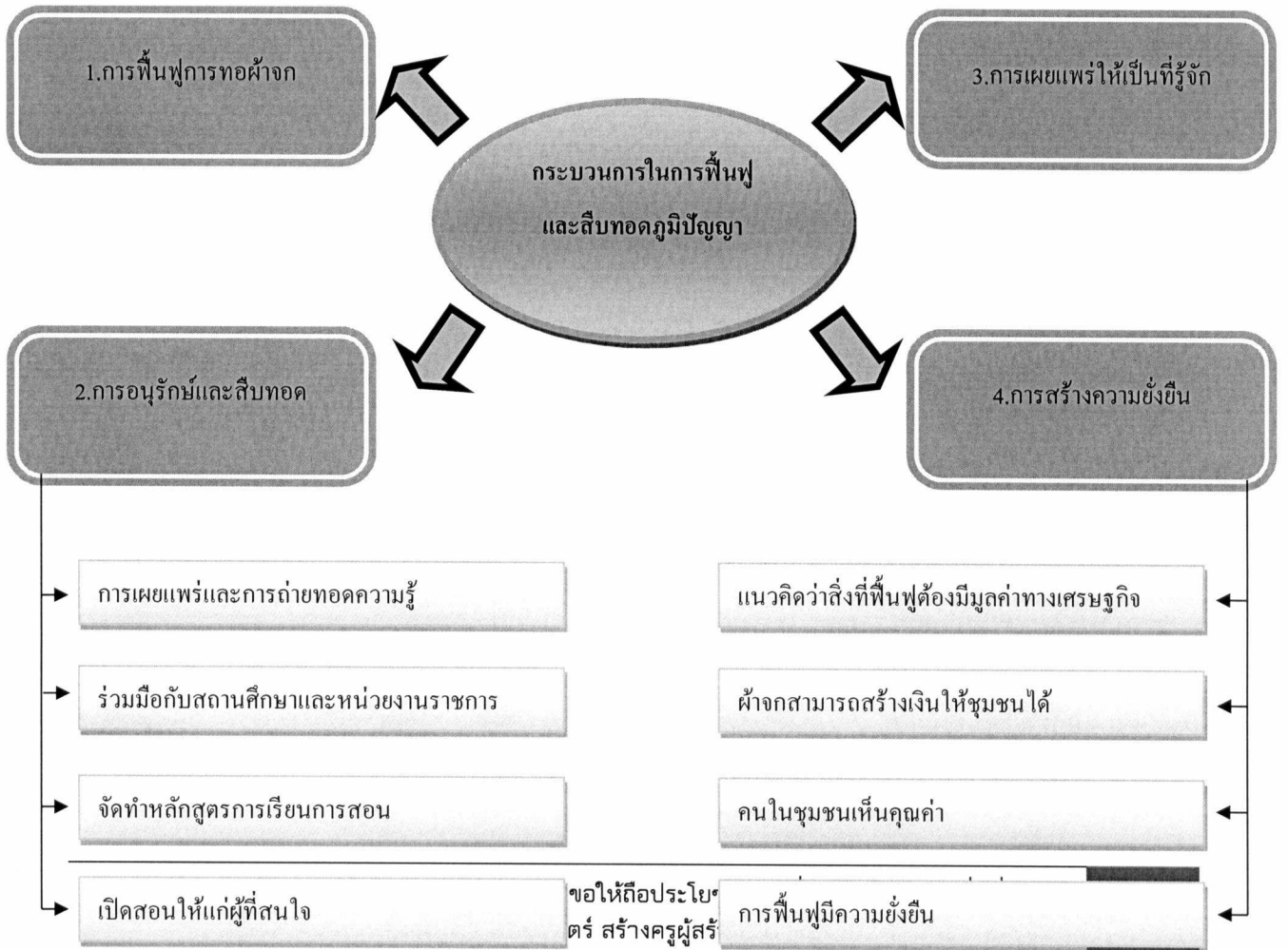
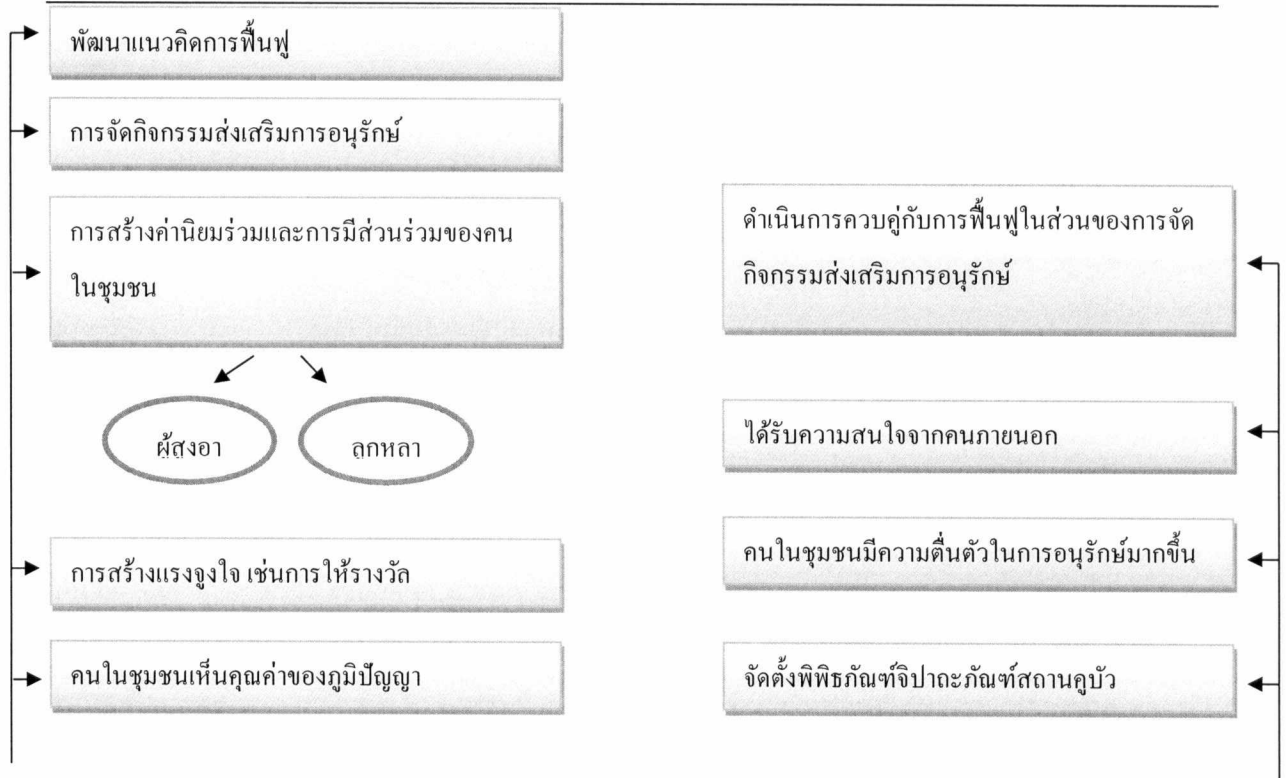
ขั้นที่ 4 การสร้างความยั่งยืน

การสร้างคามยั่งยืนเริ่มต้นจาก การเชิดชูรากเหง้าบรรพชนให้เป็นที่รู้จัก โดยวิเคราะห์

1. แนวทางการเชิดชูบรรพชน
2. วิเคราะห์ภูมิปัญญา ด้านต่างๆทั้ง ภาษา การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ
3. สร้างความเชื่อด้านวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมคือการแต่งกาย
4. ฟื้นฟูผ้าจากโดยเริ่มจากกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความรู้ และเห็นความสำคัญของผ้าจาก

ในเริ่มแรกกลุ่มผู้ฟื้นฟูมีความต้องการที่จะฟื้นฟูรากเหง้า ความเป็นมาของชุมชนชาวไทย-ยวน เพราะชาวไทย-ยวนมีเอกลักษณ์ของตนเองหลายอย่าง แต่มีเพียงการทอผ้าจกอย่างเดียวนั้นที่สามารถนำไปสร้างมูลค่าได้ ดังนั้นจึงได้มีการฟื้นฟูการทอผ้าจกขึ้นมาโดยทางกลุ่มผู้ฟื้นฟูมีแนวคิดที่ว่า หากสิ่งที่ฟื้นฟูขึ้นมาสามารถมาสร้างรายได้ และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนในด้านเศรษฐกิจ トラบใดที่คนในชุมชนเห็นคุณค่า ก็จะทำให้การฟื้นฟูนั้นมีความยั่งยืน ซึ่งเป็นจุดประสงค์สูงสุดของการฟื้นฟู

แผนภาพแสดงกระบวนการฟื้นฟูและสืบทอดการทอผ้าจากคูบัว

ประเด็นที่ 2 ความสำเร็จของการฟื้นฟูและสืบทอดการทอผ้าจาก

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความสำเร็จ โดยอ้างอิงตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล(Balanced Scorecard: BSC) พบว่า

มุมมองด้านการเงิน(Financial Perspective) ของวิสาหกิจชุมชนผ้าจาก มีการเติบโตจาก ราคาของผ้าจากคูบัวซึ่งในช่วงก่อนที่จะได้รับความสนใจจากภายนอกนั้น มีราคาเพียงหลักร้อยประมาณ 500-600 บาทต่อผืน แต่ในปัจจุบันเมื่อผู้คนเห็นคุณค่าของผ้าจากมากขึ้นทำให้ราคากลายเป็นหลักพันถึงหลักหมื่นบาทต่อผืน ทำให้ชาวบ้านมีรายได้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ในส่วนของผ้าโบราณจะมีกลุ่มลูกค้าแบบที่ต้องการซื้อผ้าจากโบราณโดยเฉพาะ (Niche Market) ซึ่งราคาของผ้าจากโบราณก็จะสูง อยู่ในหลักแสนถึงหลักล้านบาท ทั้งนี้ราคาของผ้าจากแต่ละผืนขึ้นอยู่กับความเก่าและความยากง่ายของลวดลายในการทอ

มุมมองด้านลูกค้า(Customer Perspective) ชุมชนประสบความสำเร็จในการเผยแพร่ผ้าจากคูบัวให้เป็นที่รู้จักจากคนภายนอก ทำให้มีลูกค้ากลุ่มใหม่เข้ามาโดยกลุ่มลูกค้าของผ้าจากคูบัวสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่มใหญ่ๆได้แก่

- 1.) กลุ่มลูกค้าในพื้นที่ตำบลคูบัวที่ยังคงซื้อหาผ้าทอไปใช้ โดยอาจนำไปตัดเป็นเสื้อผ้าสำหรับสวมใส่ประจำวัน ใส่ไปวัดทำบุญหรืองานเทศกาลของท้องถิ่น หรือการซื้อไปแปรรูปทำผลิตภัณฑ์อื่น
- 2.) กลุ่มลูกค้าจากภายนอกหรือพื้นที่ใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็นการซื้อใช้เอง หรือซื้อเป็นของขวัญ ของฝากสำหรับญาติผู้ใหญ่ เนื่องจากผ้าจากคูบัวเป็นสินค้า OTOP 5 ดาว ของจังหวัดราชบุรี
- 3.) ด้วยความมีเอกลักษณ์ของผ้าจากจึงมีโอกาสนำไปส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ทำให้มีกลุ่มลูกค้าชาวต่างชาติที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ของผ้าจากคูบัว ไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา, สวิสเซอร์แลนด์, ศรีลังกา, จีน เป็นต้น

มุมมองด้านกระบวนการ (Internal Process Perspective) ชุมชนได้จัดตั้งสหกรณ์การเกษตรไทย-ยวน จำกัด เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 โดยการริเริ่มของ ดร.อุดม สมพร เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่มีเงินทุนน้อย ซึ่งรวบรวมชาวบ้านตำบลคูบัวให้รวมกลุ่มผลิตผ้าขึ้นตีนจก เพื่อเป็นแหล่งรวมซื้อ รวมขายผ้าจาก และผลิตภัณฑ์จากฝีมือชาวบ้าน ซึ่งแต่เดิมชาวบ้านตำบลคูบัวจะผลิตผ้าขึ้นตีนจกแบบแยกกันผลิตแยกกันขาย เริ่มแรก มีสมาชิก 37 คน จำนวนหุ้น 995 หุ้น แต่ในปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรไทย-ยวน จำกัด มีสมาชิกทั้งหมด 486 คน มีจำนวนหุ้น 9,200 หุ้น ในส่วนของกระบวนการทอผ้าจากนั้นค่อนข้างใช้เวลานานขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลวดลาย เวลาของผู้ทอผ้าเนื่องจากผู้ทอผ้าบางคนใช้การทอผ้าเป็นอาชีพเสริมเท่านั้นจึงอาจใช้เวลาในการทอผ้าแต่ละผืน แต่มีการลดขั้นตอนการทอผ้าในส่วนของเส้นฝ้าย หรือเส้นไหมที่ซื้อสำเร็จจากโรงงานแทนการทำให้เองเหมือนในอดีต

มุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต (Learning and Growth Perspective) จากกระบวนการฟื้นฟูและสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าจากทำให้วิสาหกิจชุมชนมีแรงงานในการทอผ้า เพราะมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาฝีมือสำหรับช่างทอผ้ารุ่นใหม่ ๆ ซึ่งมีประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว ในส่วนของการทอผ้าจากได้มีการคิดค้นลายผ้าใหม่ขึ้นชื่อว่า ลายแคทราย ซึ่งมาจากแนวคิดของ ดร.อุดม สมพร ร่วมกับนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีคิดค้นขึ้นมา จากเดิมมีลายหลัก 8 ลาย ได้แก่ ลายกาบ ลายกาบหน้าหมอน ลายดอกเขีย ลายโค้งแก้ง ลายโค้งแก้งซ้อนเขีย ลายหั่นนกคู่ ลายกาบซ้อนหัก ลายกาบดอกแก้ว และลายประกอบ 12 ลาย ได้แก่ ลายข้าวตอก ลายขอประแจ ลายขอ ลายกุด ลายชะเปา ลายนกคู่กินน้ำช่วมเต้า ลายมะลิเลื้อย ลายขอเหลี่ยม ลายนกเขาโง้ง ลายนาค ลายม้า และลายนก ในด้านการพัฒนาผ้าจากให้เป็นสินค้าจะต้องมุ่งเน้นไปที่การผลิตและการจำหน่าย การทอผ้าแบบเดิมในหนึ่งผืนจะใช้ระยะเวลาทอเป็นเดือน แต่เพื่อความรวดเร็วช่างฝีมือจึงหันไปใช้การทอแบบประยุกต์ คือการทอผ้าผืนหนึ่งจะใช้การจกแซมเพียงเล็กน้อย มีการผสมผสานระหว่างลายเก่า ลายใหม่และลายที่ช่างฝีมือคิดขึ้นเองเฉพาะตัว ทำให้การทอผ้าจกรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดมากขึ้น จากคำบอกเล่าของ ดร.อุดม สมพร ว่าในสมัยโบราณแบบการทอที่ยึดถือกันมากก็คือ ทอด้วยพื้นสีดำ จกลวดลายด้วยสี

แดง แชมด้วยสี่เหลี่ยม สีเขียว และสีขาวบ้างในบางครั้ง ซึ่งถ้ามองโดยรวมแล้วจะเห็นเป็นสีแดงตลอดทั้งผืน แต่ในปัจจุบันลายสี่เหลี่ยมกำลังเป็นที่นิยมจึงมีการปรับเปลี่ยนเป็นโทนสีเหลืองตามความต้องการของตลาด

อภิปรายผลการวิจัย

ความสำเร็จในการฟื้นฟูและถ่ายทอดภูมิปัญญาของชุมชน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีสามารถเป็นไปตามหลักทฤษฎี ดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล(Balanced Scorecard: BSC) ของ Robert Kaplan และ David Norton มีอยู่ 4 ประการ คือ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ทั้ง 4 ประการจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ชุมชนสามารถประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูและถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำมาสร้างรายได้ให้ชุมชนอย่างมีขั้นตอนและมีมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุมีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูและสร้างองค์ความรู้ในการฟื้นฟูภูมิปัญญาของวิสาหกิจชุมชน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดในการฟื้นฟูผ้าจากเกิดจากความต้องการที่จะเชิดชูรากเหง้าของชาวไทย-ยวนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ผู้ที่มีความสำคัญในการวิเคราะห์หลายประเด็นคือ ภูมิปัญญา ภาษา การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ แต่สิ่งที่สำคัญคือการฟื้นฟูภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทอผ้าของบรรพชนให้เป็นที่รู้จักเพราะว่าชนชาติอื่นที่อยู่รอบข้างไม่มีการทอผ้าก็มีแต่ชุมชนคูบัวที่ทอผ้าจากได้ แต่ภูมิปัญญานี้ก็หายไปนานแล้ว ในตอนที่ฟื้นฟูมีคนรุ่นเก่าเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่ยังคงทอผ้าอยู่ ไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มีแต่ผู้เฒ่าผู้แก่ที่รู้จัก จึงคิดว่าควรฟื้นฟูผ้าจาก หากฟื้นฟูเรื่องภาษา การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ ก็ทำมาหารายได้ไม่ได้ แต่ถ้าฟื้นฟูเรื่องการทอผ้าจากนอกจากอนุรักษ์ให้มีคนทอแล้วยังสามารถขายได้ผู้สูงอายุในชุมชนจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาของตน และได้รวมตัวกันโดยมีผู้นำที่มีกระบวนการในการฟื้นฟูและถ่ายทอด 4 ขั้นตอนคือ การฟื้นฟูการทอผ้าจาก การอนุรักษ์ การเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก และทำให้อยู่อย่างยั่งยืนซึ่งเป็นจุดประสงค์สูงสุด ซึ่งในที่สุดชุมชนก็ประสบความสำเร็จและสามารถนำภูมิปัญญาไปสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ชุมชนควรมีการจัดกิจกรรมการประกวดธิดาผ้าจากและการแข่งขันทอผ้าจากขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อสร้างความต่อเนื่องในการฟื้นฟูและสืบทอด ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดขึ้นยังสามารถเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสเอกลักษณ์ของชุมชนและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อีกหนึ่งทาง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุที่มีบทบาทให้กระบวนการฟื้นฟูและสืบทอดการทอผ้าจากคูบัวเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้มีข้อมูลที่เป็นรูปธรรมในการสร้างนโยบายการฟื้นฟู สืบทอด และพัฒนาที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

ชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร [online], สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2557. เข้าถึงได้จาก

<http://www.wisdom60.com/>

ประวัติการจัดตั้งจิตอาสาภรณ์สถานบ้านคูบัว [online], สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2557. เข้าถึงได้จาก

<http://www.jipathaphan.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538601792&Ntype=7>

ผลิตภัณฑ์ OTOP 5 ดาว [online], สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557. เข้าถึงได้จาก

http://www.otop5star.com/pop_up01-th.php?id=530.

พสุ เดชะรินทร์. Balanced Scorecard รู้ลึกในการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

- วลัยลักษณ์ อริยสัจจเวดิน. การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา: ผ้าจกคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมือง
จังหวัดราชบุรี [online], สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2557. เข้าถึงได้จาก
http://www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis_th.asp?id=0000003729
- วาตี ภูโรจสวัสดิ์. Creating Share Value [online], สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2557. เข้าถึงได้จาก
<http://www.brandage.com/Modules/DesktopModules/Article/ArticleDetail.aspx?tabID=7&ArticleID=6809&ModuleID=701&GroupID=1583>
- เสารวรีย์ ตะโพนทอง, กุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร และ สุรศักดิ์ คู่ควรรัตนชัย. การใช้E-Commerce กับสินค้าทาง
วัฒนธรรม กรณีศึกษาผ้าจก ชาวไท-ยวน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี [online], สืบค้นเมื่อวันที่ 5
กุมภาพันธ์ 2557. เข้าถึงได้จาก<http://www.tnrr.in.th/rir/index.php?page=researcher&author>
- เอนก วัดแย้ม. แนวคิดและทฤษฎีดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล(Balanced Scorecard : BSC) [online],
สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2557. เข้าถึงได้จาก
<http://mpa2011.blogspot.com/2011/06/balanced-scorecard-bsc.html>